Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 1 (99) Warszawa, 1 stycznia 1939 r. Rok IV

TREŚĆ: str.

Wszystkim Prenumeratorom, Czytelnikom i Współpracownikom „Orzecznictwa Buchalteryjno-Podatkowego” z okazji rozpoczęcia NOWEGO ROKU 1939 serdeczne życzenia składa

REDAKCJA I WYDAWNICTWO

ROK 1938 W DZIEJACH REFORMY PODATKOWEJ

W uwagach pod tym samym tytułem pisaliśmy w roku zeszłym (nr 1 z d. 1 stycznia 1938), że rok 1937 przejdzie do dziejów naszej polityki podatkowej jako moment, w którym stało się powszechnym zrozumienie prawdy, że „przeciążenie podatkowe Polski nie ulega wątpliwości... gdy chcemy pchnąć naprzód jakąś dziedzinę — zaraz się mówi o ulgach podatkowych" (prof. Krzyżanowski).

Rok 1938 jest znamienny tym, że Rząd w zrozumieniu tej prawdy przystąpił do realizacji najpilniejszych jej wskazań.

P. Wicepremier i Minister Skarbu inż. E. Kwiatkowski na zjeździe dyrektorów wszystkich izb skarbowych oraz dyrekcyj ceł podkreślił w d. 18 grudnia 1938 r. nowe elementy rządowej polityki gospodarczej a w szczególności — skarbowej, opierającej się na zasadzie wyzwalania twórczych elementów tkwiących w inicjatywie prywatnej. Podkreślając szeroki program prac inwestycyjnych, które doprowadzić mają do przebudowy struktury gospodarczej Polski, p. Wicepremier zaznaczył, że najlepszym motorem zdolnym pobudzić wysiłek jednostek, sprzegnąć zasoby prywatne oraz pracę Narodu—jest rentowność warsztatów pracy. Sam fakt akcentowania tych momentów przez Ministra Skarbu wobec dyrektorów izb skarbowych świadczy o stanowczym zamiarze Rządu niedociskania śruby podatkowej do granicy ostatecznej.

Czynniki rządowe nie ukrywają, że obciążenie podatkowe w Polsce osiągnęło swoje maximum. P. Dyrektor Departamentu Podatkowego Ministerstwa Skarbu Dr Jerzy Lubowicki w wygłoszonym w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich odczycie, poświęconym polityce skarbowej, uznał, że obciążenie podatkami i świadczeniami socjalnymi stanowi 20% ogólnego dochodu społecznego.

Nie jest to wiele, zaznaczył Dr Lubowicki, jeśli się zważy, że w Anglii stosunek ten wynosi 25%, w Niemczech—23% a w Stanach Zjednoczonych — 30%. Oczywiście, przyznaje prelegent, obraz ten zmienia się, jeżeli na zagadnienie spojrzymy ze stanowiska dochodu, który jest w Polsce nieopodatkowany, i porównamy go z dochodem wolnym w krajach wyższego bogactwa kapitałowego; ale wziąć należy pod uwagę, że Polska nie posiada tych rezerw, z których na potrzeby publiczne czerpać mogą te kraje wyższego bogactwa kapitałowego.

Jeżeli rok 1937 był rokiem projektów reform podatkowych, owianych troską o warsztat podatnika, rok 1938 był okresem realizowania tych projektów.

Już oddawna sfery gospodarcze wysuwały postulat zwolnienia od podatku dochodowego dywidend w spółkach akcyjnych i zysków z udziałów w spółkach z ogr. odp. Obowiązująca dotąd zasada podwójnego opodatkowania dochodu ze spółek akcyjnych i spółek z ogr. odp., raz — jako dochodu osoby prawnej a drugi raz — jako dochodu akcjonariuszy i udziałowców, prowadziła w

praktyce do tego, że niejednokrotnie łączne obciążenie sięgało 70% dochodu osoby prawnej. Ten stan prawny powodował ucieczkę kapitalistów od tych lokat.

Ustawa z d. 9 kwietnia 1938 o zmianie ustawy o państwowym podatku dochodowym zwalnia od podatku dywidendy od akcyj spółek akcyjnych oraz dochody z udziałów w spółkach z ogr. odp., spółdzielniach i w tych gwarectwach, które są osobami prawnymi.

Taż nowela zwolniła od podatku przychody na pokrycie kosztów utrzymania, otrzymywane od zamieszkałych w Polsce osób fizycznych, których dochody nie podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów Działu I. Ponadto Minister Skarbu został upoważniony do zarządzenia poboru podatku dochodowego od drobnych płatników w formie ryczałtu. Projekt takiego rozporządzenia jest w stadium opracowywania.

„Małej reformie" uległ również podatek przemysłowy. Ustawa z 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym została uchylona a w jej miejsce uchwalono dwie ustawy: „o podatku obrotowym" z d. 4 maja i „o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć" z d. 25 kwietnia 1938 r.

Nowa ustawa o podatku obrotowym poza zniesieniem świadectw przemysłowych i podwyższeniem stawek podatku a to celem wyrównania strat (ok. 30 milionów zł), powstałych wskutek zniesienia tych świadectw — nie zawiera istotnych zmian. Nowa ustawa znajdzie zastosowanie po raz pierwszy do wymiaru podatku za rok 1939. W roku 1939 będą pobierane jeszcze według dotychczasowych przepisów opłaty za świadectwa przemysłowe. Jednakże ta część tych opłat, która przypada na rzecz Skarbu Państwa, będzie zaliczona na poczet podatku od obrotu za r. 1938.

Mimo ostrej krytyki, jakiej poddano świadectwa przemysłowe nawet w uzasadnieniu rządowym do ustawy o podatku obrotowym, zostały one utrzymane w zmienionej postaci przez uchwalenie ustawy o opłatach rejestracyjnych. Celem „opłat rejestracyjnych" jest zachowanie dla instytucji samorządu terytorialnego i zawodowego funduszów, dotychczas przez nie czerpanych z dodatków do cen świadectw przemysłowych. Dzięki rezygnacji Skarbu Państwa z dochodów ze świadectw przemysłowych umożliwione zostało znaczne obniżenie cen kart rejestracyjnych. Taryfa, określająca kategorie świadectw i ceny, została znakomicie uproszczona.

Rozporządzenia wykonawcze do ustaw o podatku obrotowym i opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć nie zostały dotąd wydane.

Ustawy z d. 5 sierpnia 1938 r. o poprawie finansów związków samorządu terytorialnego i o zmianie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych wprowadziła nowy podatek drogowy i specjalne dopłaty drogowe.

Ustawa z d. 9 kwietnia 1938 o ulgach inwestycyjnych łączy w jedną całość ulgi podatkowe dla lokat inwestycyjnych stanowiących dotąd przedmiot różnych aktów ustawodawczych. Nowa ustawa jednocześnie zmienia w sposób istotny postanowienia dotychczas obowiązujących ustaw, wprowadzając szczególne ulgi dla przedsiębiorstw

na obszarze COP. Do tej ustawy zostało wydane rozporządzenie wykonawcze.

Ustawa z d. 5 sierpnia 1938 o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych i rozporządzenia wykonawcze do tej ustawy wprowadziły opłaty przy wprowadzaniu mąki i kaszy do wolnego obrotu.

*

Stosowanie ustaw nie jest mniej ważne niż ich treść. Złe stosowanie niweczy najlepszą ustawę.

P. Wicepremier Kwiatkowski na wyżej już wspomnianym zjeździe dyrektorów izb skarbowych i dyrekcyj ceł mówił bardzo przekonywująco o konieczności stworzenia odpowiedniego dla rozwoju warsztatów pracy „klimatu fiskalnego". P. Wicepremier wyraził wobec zebranych dyrektorów izb skarbowych życzenie, by w polityce podatkowej ustosunkowali się życzliwie do przedsiębiorstw wykazujących inicjatywę i twórczość gospodarczą. Ze specjalną życzliwością mają być traktowane wszystkie przedsiębiorstwa zamykające korzystnie swe bilanse, a wobec przedsiębiorstw nierentujących jest wskazana specjalna wnikliwość — nie tylko z punku widzenia fiskalnego, ale i dla wykrycia przyczyn nierentowności. Miejmy nadzieję, że te postulaty p. Ministra Skarbu będą skwapliwie przez władze skarbowe realizowane.

Nie należy ukrywać, że wyższa moralność podatkowa (która u nas niewątpliwie stale wzrasta) usunęłaby uprzywilejowanie nierzetelnych podatników i zmniejszyłaby powszechny ciężar podatkowy. Mówił o tym trafnie p. Dyrektor Lubowicki na odczycie w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich.

Ze swojej strony dodamy, że moralności podatkowej nie podobna podnieść tylko morałami. Jedyną drogą do jej podniesienia jest jak najszersze rozpowszechnienie prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych. Do osiągnięcia tego nie wystarczą jednak represje karne.

Należy stworzyć również życzliwą atmosferę dla prowadzących tę księgowość. Dyskwalifikowanie ksiąg z błahych pod względem merytorycznym powodów oddala nas od celu. Wzorem stworzenia atmosfery sprzyjającej rozpowszechnieniu ksiąg handlowych jest treść okólnika Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu *). Spodziewać się należy, że przemówienie p. Wicepremiera zachęci dyrektorów innych izb do wydania podobnych instrukcyj podwładnym organom.

*) Ob. OBP, 1938, nr 44, str. 705.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO USTAWY O ULGACH INWESTYCYJNYCH

(ciąg dalszy)

Do art. 4 ust. (1) pkt 2).

§ 15. Ulga, przewidziana w art. 4 ust. (1) pkt 2), służy tylko wówczas, gdy osoba, która uzyskała prawo do ulg, przedsięwzięła całokształt czynności, potrzebnych do powstania budynku, w terminie, przewidzianym w § 13.

Do art. 4 ust. (1) pkt 3) i art. 6 ust. (3) i (4).

§ 16. (1) Ulgi przewidziane w art, 4 ust. (1) pkt 3) służą pismom wymienionym w powołanym przepisie tylko w razie sporządzenia ich nie wcześniej, niż w dniu 15 kwietnia 1938 r. (art. 48).

(2) Celem uzyskania dla pisma poszczególnego ulgi w myśl art. 4 ust. (1) pkt 3) lit. a), dotyczącej umowy o zawiązanie spółki bądź uchwały lub umowy o powiększonie kapitału zakładowego (art. 102 lub 105 u. o. s.), należy w podaniu wymienionym w § 4 bądź w podaniu oddzielnym, wniesionym do Ministerstwa Przemysłu i Handlu (przed ogłoszeniem lub po ogłoszeniu w Monitorze Polskim w myśl art. 6 ust. (2) decyzji o nabyciu prawa do ulg), podać, czy cały kapitał zakładowy (przy zawiązaniu spółki) bądź cała kwota, o którą kapitał zakładowy ma być powiększony, czy tylko część, mianowicie w jakiej kwocie, są przeznaczone: a) na nabycie gruntów potrzebnych do powstania bądź powiększenia przedsiębiorstwa, b) na pokrycie kosztów następujących nakładów potrzebnych do powstania bądź powiększenia przedsiębiorstwa: wzniesienia budynków i innych budowli (z wyjątkiem domów mieszkalnych), dobudowy do już istniejących budynków (niemieszkalnych) i innych budowli, nabycia i zainstalowania nowych (nieużywanych) maszyn i urządzeń, c) na nabycie prawa wydobywania ciał kopalnych (w szczególności też drogą dzierżawy lub przelewu praw dzierżawnych), jeżeli to prawo jest potrzebne do prowadzenia przedsiębiorstwa górniczego (art. 2 ust. (1) pkt 29)); powyższe dane wymienione w podaniu należy szczegółowo umotywować. Minister Skarbu na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu ustala, czy i w jakiej mierze kapitał zakładowy jest przeznaczony na cele wymienione w zdaniu poprzedzającym.

(3) Celem uzyskania dla pisma poszczególnego ulgi w myśl art. 4 ust. (1) pkt 3) lit. b), dotyczącej umowy o nabycie nieruchomości (art. 12 u. o. s), należy zwrócić się w zasadzie do urzędu wojewódzkiego jako do władzy przemysłowej drugiej instancji (art. 132 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym Dz. U. R. P. Nr 53, poz, 468) o zaświadczenie, że zamierzone (bądź już dokonane) nabycie nieruchomości jest potrzebne do powstania lub powiększenia przedsiębiorstwa. Jeżeli jednak chodzi o przedsiębiorstwo górnicze (art. 2 ust. (1) pkt 29)), należy o zaświadczenie określone w zdaniu poprzedzającym zwrócić się do wyższego urzędu górniczego; jeżeli zaś chodzi o przedsiębiorstwo komunikacyjne (art. 2 ust. (1) pkt 39)) — do Ministerstwa Komunikacji.

(4) Celem uzyskania dla pisma poszczególnego ulgi w myśl art. 4 ust. (1) pkt 3) lit. b), dotyczącej umowy o nabycie — dla przedsiębiorstwa górniczego (art. 2 ust. (1) pkt 29)) — prawa wydobywania ciał kopalnych. należy zwrócić się do wyższego urzę-

du górniczego o zaświadczenie, że to prawo jest potrzebne do prowadzenia przedsiębiorstwa.

(5) Decyzję Ministra Skarbu (ust. (2)) bądź zaświadczenie przewidziane w ust. (3) lub (4) należy przedstawić organowi urzędowemu, który w braku zwolnienia od opłaty stemplowej byłby powołany do jej wymierzenia (notariuszowi, urzędowi skarbowemu, urzędowi opłat stemplowych). Organ ten stwierdza zwolnienie od opłaty (całkowite lub częściowe) na piśmie zwolnionym od opłaty bądź w jego treści.

§ 17. (1) Jeżeli od pisma wymienionego w art. 4 ust. (1) pkt 3) lit. a) lub b) została wymierzona opłata stemplowa przed doręczeniem przedsiębiorstwu decyzji Ministra Skarbu przewidzianej w § 16 ust. (2) bądź zaświadczenia przewidzianego w § 16 ust. (3) lub (4), to wymiar zostanie uchylony na skutek odwołania (art. 46 i 47 u. o. s.) wniesionego w ciągu miesiąca od doręczenia owej decyzji bądź zaświadczenia.

(2) Kwota uiszczona tytułem opłaty stemplowej, przewidzianej w art. 134 u. o. s. od pisma, stwierdzającego umowę przedwstępną (przygotowawczą), zostanie zwrócona na skutek odwołania (art. 46 i 47 u. o. s.) wniesionego w terminie oznaczonym w ust. (1) w razie ustalenia, że pismo stwierdzające umowę przyrzeczoną (ostateczną), która jest umową o nabycie nieruchomości bądź o nabycie prawa wydobywania ciał kopalnych, jest wolne od opłaty stemplowej na mocy art. 4 ust. (1) pkt 3) lit b) i jeśli osoba, która zawarła umowę przyrzeczoną w charakterze nabywcy, jest wymieniona jako nabywca w umowie przedwstępnej imiennie.

(3) Jeżeli kwotę, której wymiar został uchylony (ust. (1) i (2)) uiszczono, zwrot nadpłaty nastąpi bez odsetek przewidzianych w art. 125 ordynacji podatkowej.

Do art. 4 ust. (1) pkt 4)—7).

§ 18. Prawo do ułatwień, określonych w art. 4 ust. (1) pkt 4) — 7), służy w okresie od dnia ogłoszenia w Monitorze Polskim decyzji stwierdzającej nabycie prawa do ulg, w zasadzie do czasu, do którego jest prawdopodobne dotrzymanie, przy pomocy wymienionych ułatwień, terminu trzyletniego, przewidzianego w art. 1 ust. (2). Ułatwienia jednak przewidziane w pkt 6), o ile są potrzebne dla zaspokojenia potrzeb ruchu przedsiębiorstwa, oraz ułatwienia przewidziane w pkt 7) służą, dopóki przedsiębiorstwo jest prowadzone w zakresie produkcji (art. 2), dla której osoba prowadząca je otrzymała ulgi.

(cdn)

ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMÓW O PRACĘ I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

58.

COFNIĘCIE ZWOLNIENIA.

Zwolnienie pracownika z pracy nie może być następnie bez jego zgody cofnięte.

SN, 10 czerwca 1938, C II 582/37, PUS, 1938, poz. 172.

Z uzasadnienia: W końcu wreszcie skargi kasacyjnej zarzuca skarżąca Ubezpieczalnia niewzięcie przez Sąd Apelacyjny na uwagę, że pismo jej, z dnia 23 sierpnia 1935 r. zawierające zwolnienie powoda od 12 lipca tegoż roku, zostało następnie anulowane i nie może pociągnąć żadnych skutków prawnych, jako sporządzone pod wpływem błędu. Ubezpieczalnia bowiem błędnie sądziła, że powód był lekarzem prowizorycznym i jako taki mógł być zwolniony po sześciu miesiącach choroby.

Zarzut ten nie zasługuje na uwzględnienie, Sąd Apelacyjny bowiem rozważył powyższą kwestię i przyszedł do wniosku, że pozwana Kasa z całą świadomością stanu faktycznego wystosowała list do powoda, zwalniający go z pracy od 12.VII.1935 r., że ze względu na prywatno-prawny charakter stosunku wiążącego strony zwolnienie powoda z pracy z jakich bądź względów nie mogło być następnie bez jego zgody anulowane i *powód mógł z takiego zwolnienia wyciągnąć konsekwencje, żądając odszkodowania, przewidzianego w umowie.*

Z tych względów skarga kasacyjna, jako bezzasadna uległa oddaleniu.

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 18 LISTOPADA 1938 R. L. D. V. 27315/3/38

w sprawie stosowania przepisów o ulgach w podatku gruntowym na skutek klęsk żywiołowych w lasach.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 32 z 1938 r., poz. 774).

Celem usunięcia wątpliwości, zachodzących przy stosowaniu przepisów o ulgach w podatku gruntowym na skutek klęsk żywiołowych, zawartych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 31 marca 1937 r. o wymiarze i poborze państwowego podatku gruntowego (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 250), Ministerstwo Skarbu wyjaśnia i zarządza co następuje:

1) Postanowienie § 116 powołanego rozporządzenia, uzależniające możność uzyskania ulg podatkowych od wysokości poniesionych szkód i strat („co najmniej 15% normalnego przychodu"), dotyczy wyłącznie gospodarstw rolnych i nie ma zastosowania do **gospodarstw leśnych.**

2) Termin zgłaszania szkód i strat, powstałych **w lasach** skutkiem klęsk żywiołowych, nie jest ograniczony terminem określonym w ust. (1) § 118 w każdym jednak razie zgłoszenie to winno nastąpić w takim terminie, że możliwym będzie ustalenie rozmiarów szkód i strat, oparte na dostatecznie miarodajnych dowodach, stwierdzających wysokość uzyskanych przychodów w czasie od chwili powstania klęski do chwili szacowania szkód i strat. Jeżeli nastąpiła już decyzja w sprawie ulg, wydana na podstawie dawnych przepisów, ponowne zgłaszanie szkód i strat nie jest dopuszczalne.

3) W skład komisyj, powołanych dla oszacowania szkód i strat w lasach (§ 121 rozp.) powinni wchodzić jako biegli — leśnicy z listy przedstawionej przez izbę rolniczą.

4) Wszystkie podstawy i rezulaty szacunkowe oraz wysokość ulg podatkowych mają dotyczyć zasadniczo obszaru dotkniętego klęską.

5) Dla różnowiekowych drzewostanów dotkniętych tą samą klęską żywiołową, za podstawę obliczania przychodów spodziewanych i osiągniętych oraz stosowania ulg może być przyjęty przeciętny wiek tych drzewostanów.

6) Za przychody uzyskane „zaraz po klęsce" (§ 123 ust. (2) pkt. 3), uważać należy przychody, uzyskane w roku klęski. Tylko dla tych przychodów obowiązują przeciętne ceny lokalne w roku klęski. O ile w czasie między okresem klęski a dniem szacunku strat z obszaru dotkniętego klęską uzyskane zostały przychody, których faktyczną wysokość można w chwili szacunku ustalić (np. na podstawie ksiąg), wówczas zamiast szacunkowej wartości przychodów spodziewanych za ten czas można przyjmować sumy faktycznie uzyskane.

(7) Ustalenie wartości przychodów spodziewanych (§ 123 ust, (2) pkt 1 i 2) powinno następować według przeciętnych cen drewna z pięciolecia, poprzedzającego dzień dokonania przez komisję oszacowania szkód i strat.

8) Okres gospodarczy, w ciągu którego mają być stosowane rokrocznie ulgi w podatku gruntowym, względnie za który ma być obliczona wysokość jednorazowego umorzenia tego podatku (§ 123 ust. (7) pkt 2 i 3) powinien odpowiadać dla dotkniętych klęską drzewostanów o przeciętnym ich wieku:

a) nieprzekraczającym 1/4 przyjętej dla tych drzewostanów kolei rębu — przeciętnemu ich wiekowi,

b) powyżej 1/4 do 3/4 kolei rębu — różnicy między koleją rębu a przeciętnym wiekiem tych drzewostanów,

c) powyżej 3/4 kolei rębu — okresowi czasu, po upływie którego nastąpiłby podług planu lub w razie braku planu, podług opinii biegłych, wyrąb tych drzewostanów w przypadku, gdyby klęski nie było. Np. dla dotkniętych klęską drzewostanów o przeciętnym ich wieku 100 lat, których wyrąb przewiduje sią w ciągu 20 lat, miarodajnym dla stosowania rokrocznych ulg byłby okres 20-letni.

9) Przytoczony w rozporządzeniu przykład posiada znaczenie tylko orientacyjne i nie może być dla wszystkich przypadków miarodajny, zwłaszcza dla dotkniętych klęską drzewostanów najmłodszych i najstarszych, przy których powinny być stosowane zasady podane w pkt. 8 lit. a) i c) niniejszego zarządzenia.

Podsekretarz Stanu:
(—) K. Morawski

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw RP. Nr 95 z dn. 7 grudnia 1938 r.

Rozporządzenia Rady Ministrów: z dn. 25.11.1938 o ustaleniu okręgów i siedzib dyrekcji Lasów Państwowych (poz. 639); — z dn. 2.12.1938 o przepisach przejściowych i uzgadniających, związanych z rozciągnięciem na odzyskane ziemie Śląska Cieszyńskiego dekretu Prezydenta z 3.12.1935 o regulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej (poz. 640).

Rozporządzenia Ministrów: Skarbu z dn. 21.11.1938 o zmianie przepisów wykonawczych do prawa celnego (poz. 641); — Skarbu z dn. 30.11.1938 ustalające termin, od którego waluta czeska przestaje być środkiem płatniczym na ziemiach odzyskanych (poz. 642).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 32 z dn. 30 listopada 1938 r.

Okólniki Ministerstwa Skarbu: z dn. 17.11.1938 w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (poz. 770); — z dn. 18.11.1938 w sprawie uzupełnienia wykazu środków leczniczych dozwolonych do przywozu (poz. 771); — z dn. 10.11.1938 w sprawie skapitalizowania zaległych odsetek, które nie zawsze jest równoznaczne z osiągnięciem przychodu z kapitałów (poz. 772); — z dn. 15.11.1938 w sprawie podatku od nieruchomości, przypadającego od nieruchomości, zajętych przez przedsiębiorstwa związków i instytucji wyznaniowych (poz. 773); — z dn. 18.11.1938 w sprawie stosowania przepisów o ulgach w podatku gruntowym na skutek klęsk żywiołowych w lasach (poz. 774); — z dn. 24.11.1938 w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na r. 1939 (poz. 775): — z dn. 24.11.1938 w sprawie zakresu potrącalności kosztów budowy nowego domu mieszkalnego od dochodu podatkowego (poz. 776); — z dn. 19.11.1938 w sprawie uwierzytelniania przez urzędników Kontroli Skarbowej podpisów na zgłoszeniach zastępcy (poz. 777).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 33 z dn. 10 grudnia 1398 r.

Okólniki Ministerstwa Skarbu: z dn. 30.11.1938 w sprąwie zastosowania cła konwencyjnego do krążków z gumy miękkiej (poz. 789); — z dn. 29.11.1938 w sprawie uzależnienia przywozu z Francji i Algieru niektórych owoców i jarzyn od przedstawienia przy odprawie celnej zaświadczenia eksportowego francuskiego Ministerstwa Rolnictwa (poz. 790); — z dn. 29.11.1938 w sprawie długów i ciężarów potrącalnych przy wymiarze podatku spadkowego od spadków zagranicznych (poz. 791); — z dn. 2.12.1938 w sprawie specjalnych domieszek Steinmetza, używanych do produkcji niektórych wyrobów mącznych (poz. 792).

KALENDARZ PODATKOWY

W styczniu 1939 r. płatne są następujące podatki:

Do 5 stycznia 1939 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektycznej w czasie od 16 do 31 grudnia 1938 r.

Do 7 stycznia 1939 r. — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w grudniu 1938 r.

Do 20 stycznia 1939 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni stycznia 1939 r.

Do 25 stycznia 1939 r. — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu grudniu 1938 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 25 stycznia 1939 r. — zaliczka w wysokości podatku od obrotu za ubiegły kwartał (IV kwartał 1938 r.) przez wszystkich pozostałych płatników, prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

Nadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w styczniu 1939 r., oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w styczniu 1939 r.

PORADNIA

1. *A. R. — 1938.*

1. **Bilans likwidacyjny** należy sporządzić na dzień otwarcia likwidacji, w szczególności—na dzień zapadnięcia prawomocnego wyroku, nakazującego likwidację.

2. Bilans (spółki jawnej) sporządzają likwidatorzy (art. 136 KH). W tym zakresie służą im również uprawnienia zarządców. Nie powstają więc specjalne zagadnienia w zestawieniu ze sporządzeniem normalnego bilansu obrotowego

przez zarządców spółki.

3. **Bilans otwarcia likwidacji** należy, naszym zdaniem, sporządzić pozaksięgowo, przyjmując wszystkie przedmioty według wartości zbywczej—kontynuując dotąd prowadzone księgi, tak jak gdyby tego bilansu nie sporządzono. Bilans otwarcia likwidacji ma charakter orientacyjny.

4. Istnienie małoletnich spólników nie ma wpływu na obowiązek likwidacji spółki jawnej. Pytanie jest niejasno zredagowane.

5. **Pretensje pracownika (fizyczn. i umysł.) z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych przedawniają się z upływem 3 lat** (art. 284 Kod. Zob.).

6. **„Praca w godzinach nadliczbowych...** ma być wynagradzana co najmniej 25% dodatkiem do płacy normalnej. Za godziny nadliczbowe ponad 2 godziny dziennie oraz za pracę w godzinach nadliczbowych, przypadających na noc lub w niedziele i święta, dodatek ten ma wynosić co najmniej 50%...“ (art. 16 ustawy z 18.XII.1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu).

2. *Księgowy L.*

1. Odpowiedzi na pytania Czytelników udzielamy w Poradni.

2. **Saldo-konti** może być prowadzone na luźnych arkuszach, ułożonych według stałego planu. Karty powinny być ponumerowane („Normalizacja podstawowych zagadnień księgowości“, cz. I, str. 15).

3. *A. F. R.*

1. W myśl okólnika Ministerstwa Skarbu z d 25 października 1938, LDV 25810/4/38 (OBP, Nr 46, rb., str. 737) **warunkiem zwolnienia od podatku $^1/_3$ obrotów, osiągniętych z transakcyj na giełdach mięsnych w 1938 r.,** jest zajmowanie się przez giełdę, na której transakcje zostały dokonane, inkasem zaliczek na podatek przemysłowy od obrotu. Gdyby dana giełda mięsna temu warunkowi nie odpowiadała, transakcje na niej dokonane nie podlegają ulgowemu podatkowi.

2. **Dekret z 18 listopada 1938 r. o zaniechaniu postępowania karnego w sprawach o niektóre przestępstwa** (DURP, 1938 r., poz. 598) rozciąga się tylko na te przestępstwa podatkowe, **które ujawniły się przy dopełnieniu obowiązków przewidzianych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 10 dekretu Prezydenta Rzplitej z d. 26.4.1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi** (DURP, 1938, Nr 86, poz. 584).

3. Piekarnia prowadzona na podstawie świadectwa przemysłowego VI, VII lub VIII kategorii opłaca podatek od obrotu w wysokości 1,5%.

4. Do prowadzenia piekarni jest potrzebna karta rzemieślnicza (o ile nie jest prowadzona sposobem fabrycznym).

5. Przytoczone okoliczności nie wykluczają w zasadzie prawa domagania się zapłaty za pracę w godzinach nadliczbowych przez woźnicę (w przedsiębiorstwie fabrycznym).

6. **Potrąceniu z przychodu całkowitej ceny nabycia motocykla** z mocy art. 6 ust. 2 ustawy o pod. doch, nie stoi na przeszkodzie ta okoliczność, że część ceny ma być zapłacona w następnym roku operacyjnym. Warunkiem korzystania z tego prawa jest nabycie motocykla do celów przedsiębiorstwa. Przy

zamykaniu ksiąg należy uznać Rk „Funduszu amortyzacyjnego" w ciężar Rku „Strat i Zysków" za cenę nabycia motocykla.

4. *Stały Czytelnik.*

Z istotą **kaucji na zabezpieczenie komornego nie znajduje się w sprzeczności okoliczność, że wynajmujący nie jest obowiązany przechowywać oddzielnie otrzymanych pieniędzy, lecz może nimi obracać.** Wobec tego należy księgować otrzymaną kaucję: Wn Kasa, Ma Różni za kaucje. Księgowanie przez Pana weksli gwarancyjnych jest trafne.

5. *Jeden z pierwszych Czytelników.*

1. Wprawdzie w myśl § 45 ust. 1 Rozporz. Rady Min. z 25.6.1932 r. o postępowaniu egzek. władz skarbowych (DURP, 1934, poz. 78), mającego w sprawie zastosowanie, „suma sto złotych miesięcznie wolna jest od egzekucji", to jednakże nie może się na ten przepis powołać ten, kto otrzymuje od 3 pracodawców po 100 zł miesięcznie. Odmienne stanowisko pozostawałoby w kolizji z jasną intencją prawodawcy.

2. Odpowiedź na swoje pytanie znajdzie Pan w OBP, 1938, str. 286, odpow., nr 282, p. 2.

6. *B. R. Łódź.*

1. **Wyrok NTA nie jest podstawą do wznowienia postępowania w innej sprawie prawomocnie rozstrzygniętej, choćby w sposób sprzeczny ze stanowiskiem, zajętym przez NTA.** (wyrok NTA z 7.9.1934, l. rej. 8689/32, OPA, 1935, poz. 974).

2. Władze administracyjne nie są bezwzględnie związane zapatrywaniem NTA przy rozstrzyganiu analogicznych spraw. Okólnik Prezesa Rady Ministrów Nr 3148 z 19.2.1930 r. podkreśla jednakże, że **„władze administracyjne, dążąc do legalności swych decyzji i mając na uwadze możliwość zaskarżania tych decyzji do NTA, winny jako materiał interpretacyjny uwzględniać przede wszystkim zasady prawne ustalone w wyrokach NTA — w analogicznych wypadkach".** — Niektóre wyroki NTA Ministerstwo Skarbu podaje podległym organom „do wiadomości **i stosowania".**

7. *B. H. J.*

Decydującym dla przyjęcia wysokości kapitału zakładowego (osoby prawnej opodatkowanej na podstawie art. 21 ustawy o pod. doch.) jest stan wpisu w rejestrze handlowym w momencie zamknięcia roku bilansowego (wyrok NTA, 22.6.1934, l. rej. 9458/30, Hasf. poz. 242).

8. *J. Z. Łódź.*

1. **Zakres odpowiedzialności rzeczowej za zaległy podatek przem. od obrotu należy oceniać na podstawie obowiązującej** OP (art. 135). Jest bowiem ogólną zasadą, że przepisy formalne, normujące postępowanie władzy, w szczególności postęp. egzek., znajdują zastosowanie natychmiastowe i powszechne, bez względu na to, kiedy postępowanie w danej sprawie zostało rozpoczęte. Przepisy przejściowe do OP (art. 208 i n.) wprowadzają pewne wyjątki od powyższej zasady, które jednak nie dotykają omawianego zagadnienia. — W myśl art. 135 OP w związku z § 109 Rozp. Wyk. **za majątek ruchomy należący do przedsiębiorstwa i odpowiadający za podatek przemysłowy, wymierzony właścicielowi przedsiębiorstwa, uważać należy również rzeczy najęte lub dzierżawione od osób trzecich,** a więc także warsztaty tkackie, o których mowa w Pańskim liście, **jednakże tylko póty, dopóki rzeczy te faktycznie są używane lub użytkowane przez przedsiębiorcę.** Po ustaniu umowy najmu i odebraniu rzeczy zostaje zerwany ten stosunek prawny, który decydował o uznaniu cudzych rzeczy za część składową przedsiębiorstwa.

Gdyby jednak w opisanym przez Pana stanie faktycznym można było dopatrzyć się dzierżawy przedsiębiorstwa (tkalni), to w tym przypadku majątek

przedsiębiorstwa, a więc i poszczególne warsztaty tkackie odpowiadałyby za podatek, mimo wygaśnięcia umowy dzierżawy. W każdym jednak razie nie można skierować egzekucji do maszyn sprzedanych osobom trzecim, jako już nie należącym do przedsiębiorstwa (wyrok SN, 13.9.1927, Nr 606/27, Hasf. poz. 760).

2. Zgodnie z art. 10 p. 5 ustawy o pod. doch. od ogólnego **dochodu,** bez względu na źródła osiągnięcia dochodu, **podlegają odliczeniu wymienione w tym przepisie podatki,** m. in. **również podatek od nieruchomości. Jest obojętne, czy nieruchomość jest objęta księgami i czy w dacie zapłacenia podatku stanowi jeszcze własność podatnika.** Nie ma również znaczenia, że chodzi o podatek zaległy (OBP, 1938, str. 697 i n.).

9. *Tkanina.*

„Zyski sanacyjne" nie podlegają u osób fizycznych podatkowi dochodowemu (OBP, 1938, str. 621 i 702). Jest więc obojętne, czy zyski te powiększą kapitał, czy też będą użyte na pokrycie strat niepotrącalnych,

10. *Aplikant R. G. Łódź.*

Zgadzamy się z Panem, że **w razie odwołania tego samego dnia transakcji, uwidocznionej jedynie w bloczku kasowym i zestawieniu utargu dziennego wystarczy uczynić odpowiednią adnotację w bloczku i zestawieniu,** prostując ewent. już wyprowadzoną ogólną sumę utargu przed wniesieniem jej do ksiąg zasadniczych. Natomiast stanowi uchybienie **wydarcie kartki z bloczku z powodu niedojścia do skutku zapisanej na niej transakcji.**

Wydarcie w jednym wypadku kartki z bloczku nie jest uchybieniem świadczącym o nieprawidłowym prowadzeniu księgowości, tym bardziej że w zestawieniu utargu pozostał ślad treści wydartej kartki.

11. *Abonent nr 25.*

1. **Ewidencję ilościową materiałów pomocniczych** można przy rozbieżności cen, prowadzić dla wszystkich gatunków łącznie. Ustalenie ilości artykułów pomocniczych zużytej do poszczególnej partii gotowych wyrobów nie jest konieczne. Wystarczy ujawnić zużycie za pewien okres czasu (np. za tydzień lub miesiąc).

2. Wobec tego, że Pan używa opakowań, w których dostarczono surowców, do sprzedaży gotowych wyrobów, obciążanie rku surowców w całości kosztami opakowań nie byłoby zgodne z z prawdziwym stanem rzeczy. W kosztach tych powinien, w odpowiednim stosunku partycypować rk surowców i rk kosztów handlowych.

12. *A. F. R,*

1. Księgi handlowe są podstawą dla wymiaru podatku bez względu na kategorię świadectwa przemysłowego.

2. Wobec tego, że Pan wydaje wzamian za dostarczone do przemiału zboże mąkę zakupioną w innym młynie, lub pochodzącą z przemiału na własny rachunek, opodatkowaniu podlega cała wartość otrzymanego w wyniku zamiany zboża (według cen rynkowych), nie zaś tylko nadwyżka, traktowana przez Pana jako wynagrodzenie (§ 30 ust. (1) Rozp. Wyk. do ustawy o pod. przem.).

3. Mąkę, otrzymaną z przemiału na własny rachunek należy księgować na rku o nazwie „Rk. Mąki", „Rk. Gotowych Produktów" lub tp.

4. Wiatrak jest oczywiście, również zakładem przemiału zboża, o którym mowa w ustawie o opłacie od kaszy i mąki.

5. Wysokość podatku obrotowego w 1939 r., który opłacać będzie zakład przemiału zboża (wiatrak), będzie zależna od kilku okoliczności: wysokości obrotu, prowadzenia prawidłowych ksiąg i od tego, czy chodzi o wynagrodzenie za przemiał czy też o przemiał na własny rachunek (zob. art. 7 ustawy o podatku obrotowym, OBP, 1938, nr 24 i 25).

13. *Stały Czytelnik OBP.*

1. Przedsiębiorstwo handlu towarowego, które wg ustawy o pod. przem. podpada pod kat. II, jest przedsiębiorstwem prowadzonym w większym rozmiarze i jako takie jest obowiązane prowadzić prawidłowe księgi handlowe. Korzystanie z ulgowego (półrocznego) świadectwa przemysłowego II kat. jest bez znaczenia.

2. Przedsiębiorstwo handlu towarowego może sprzedawać różne towary na podstawie jednego świadectwa przemysłowego. Jeśli więc właściciel zlikwidowanego przedsiębiorstwa skupu zboża pozostałe po likwidacji zboże wniósł do swego sklepu spożywczego, może on je tam sprzedawać, bez potrzeby wykupienia osobnego świadectwa. To samo dotyczy worków.

3. Może Pan w bieżącym miesiącu zaksięgować w księdze wierzycieli przeoczoną wpłatę z ubiegłego miesiąca, zaznaczając datę wpłaty w treści zapisu. **Sporadyczne przeoczenie w księgowości,** polegające na opuszczenie zaszłości, następnie sprostowane w sposób, umożliwiający stwierdzenie, że miała miejsce zwykła omyłka, nie dyskwalifikuje ksiąg handlowych (NTA, 7.1.1937 r., l. rej. 6632/34, OBP, 1938, str. 429).

14. *B. H. I.*

1. **Towar, który nadejdzie w ostatnich dniach grudnia** trzeba zaksięgować przed zamknięciem ksiąg, **w braku faktury** — na podstawie dowodu wewnętrznego. **Jeśli faktycznie wpisy te zostają wciągnięte do ksiąg w styczniu następnego roku** (pod datą jednak grudnia poprzedniego roku) po nadejściu faktur, nie czyni to zbędnym zaksięgowania towaru pod datą grudnia poprzedniego roku na podstawie dowodu wewnętrznego. Mogą bowiem być tolerowane kilkudniowe opóźnienia w księgowaniu, nie można jednak we wpisach w księgach danego roku (np. z grudnia 1938) wspominać o dokumentach, które wpłynęły w roku następnym (np. w styczniu 1939).

2. **Opuszczenie w inwentarzu towaru,** zapisanego już w księgach zasadniczych (Wn „Towary w Drodze") stanowi oczywiście poważne uchybienie. Należy przeprowadzić sprostowanie inwentarza oraz bilansu sposobem przyjętym w księgowości.

15. *Abonent B. L.*

1. Księgowanie jest spóźnione. Nie można przez 7 tygodni zwlekać z wpisaniem transakcji sprzedaży do ksiąg. Należy za wysłany do huty złom obciążyć odrazu „dostawcę rejonowego", na którego rachunek następuje wysyłka, na podstawie dokumentu wewnętrznego, wyszczególniającego ilość i przypuszczalną wartość złomu. Jeżeli nazwisko „rejonowego dostawcy" nie jest na razie znane, należy tymczasem obciążyć hutę, do której złom został wysłany.

2. Inaczej przedstawia się sprawa, jeżeli **wysyła Pan do fabryki, z którą pozostaje w stałych stosunkach handlowych, złom niezamówiony, licząc na to, że fabryka złom ten nabędzie.** W tym przypadku towar, do chwili przyjęcia oferty, nie przestaje należeć do przedsiębiorstwa dostawcy, gdyż następuje tylko zmiana miejsca przechowywania towaru. Wobec tego wystarczy prowadzić ewidencję wysyłanego na tych warunkach towaru tylko w księdze pomocniczej.

16. *K. Lip.*

1. Stanowisko Pańskie co do **księgowania transakcji giełdowych tylko**

w miarę ich wykonywania znajduje oparcie w wyroku NTA z 19.4.1938 r., l. rej. 3629/36 (OBP, 1938, str. 800).

2. **Przekroczenie ustalonego w karcie giełdowej terminu dostawy nie** pozbawia sprzedawcy ulgi podatkowej z art. 3 ust. 1 p. 14 ustawy o pod. przem., skoro przepis ten nie przewiduje takiej sankcji. To samo dotyczy opóźnienia w zapłacie ceny przez nabywcę, lub nieodebrania przezeń części towaru.

IV. Co do potrącenia kosztów inwestycji, dokonanych przez dzierżawcę. zob, OBP, 1938, str. 693, odpow. 614; str. 790, odpow. 687, p. 1.

17. *Księgowy Cz.*

1. **Księgi kontrolne, przewidziane w przepisach o opłacie od mąki i kaszy,** winny być oparafowane przez zarząd gminy jednorazowo przed rozpoczęciem ich prowadzenia. Nie zachodzi potrzeba parafowania tych ksiąg z początkiem nowego roku kalendarzowego (rok obrachunkowy dla tych ksiąg kończy się 31.8.).

2. **Transakcja** korzysta z ulgi podatkowej, przewidzianej w art. 3 ust. (1) p. 14 ustawy o pod. przem. również wtedy, gdy **została zawarta bez pośrednictwa maklera giełdowego** i po zawarciu na giełdzie (na zebraniu giełdowym) została stwierdzona giełdową kartą umowy (zob. OBP, 1937, str. 312). Karta maklerska, stwierdzająca zawartą uprzednio umowę, nie może kumulować w jednej umowie szeregu sprzedaży z dołu lub z góry (OBP, 1937, str. 267). Natomiast **transakcja zawarta poza zebraniem giełdowym** a tylko zgłoszona maklerowi, tak iż karta stwierdza nie zawarcie umowy na giełdzie lecz jej zgłoszenie maklerowi — nie jest transakcją giełdową.

3. O skutkach braku zewnętrznego udokumentowania dla transakcji zakupu pisaliśmy już wielokrotnie. Zaznaczyć jeszcze należy, że **brak takiego udokumentowania nie może być usprawiedliwiony obawą dostawców przed ujawnieniem transakcji przez władze skarbowe,** nie zwalnia to bowiem od obowiązku prowadzenia księgowości w taki sposób, aby odpowiadała ona prawidłom ustalonym w nauce o księgowości, wzgl. w zwyczajach handlowych (NTA, l. rej. 9143/33, OPA, 1936, poz. 1481).

4. Opisany przez Pana stan faktyczny podpada pod pojęcie „półkomisu". Sposób księgowania został opisany w OBP, 1937, str. 243.

5. Agentury gazet nie łączy w opisanych warunkach stosunek komisu z wydawnictwem. Zresztą dla przedsiębiorstwa komisowego należało by wykupić św. przem. II kat. handl.

6. Dla czynności, związanych z pośrednictwem ogłoszeniowym, należy otworzyć odrębny rk ogłoszeń. Prowizja, otrzymana z tego tytułu, podlega opodatkowaniu w wysokości 6% (okólnik M. S. z 8.7.1927 r. LDPO, 5065/III). Operacje te wymagają nabycia odrębnego świad. przemysłowego dla przeds. pośred. handl., jeżeli przedsiębiorstwo handlu towarowego, łącznie z którym są wykonywane, jest zaopatrzone w świad. przem. III kategorii lub niższej (§ 68 rozp. wyk. do ustawy o pod. przem.).

7. Zob. odpowiedź, udzieloną Panu w OBP, 1938, str. 527, nr odpowiedzi 512, p. 5.

8. **Szewcy—chałupnicy** podlegają ubezpieczeniu. — Robocizna wypłacona chałupnikom winna być księgowana na rku robocizny. Należy otworzyć rk przerobu, obciążany za surowce, robocizny i inne koszty produkcji. Ogólną sumą strony Winien tego rachunku należy w końcu roku uznać tenże rachunek w ciężar rku towarów (gotowych wyrobów).

9. **Sam fakt wydania szewcom—chałupnikom surowców** nie wymaga ujawnienia w księgach zasadniczych. Księgowaniu podlega (na rku przerobu) dopiero zużycie surowców przez chałupników z chwilą zdania przez tych ostatnich sprawozdania z zużycia surowców.

10. W przedmiocie księgowania czynności filii ob. OBP, 1937, str. 544, 573.

Skorowidz rzeczowy

---

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia"
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Józef Filip Hoppenfeld — Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308—Poczt. konto rozrachunkowe Nr. 176—Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor Dr. Emanuel Iserzon Drukarnia Wydawnicza, Warszawa, Kaczа 15, telefon 603-46.